
The Brochos of Shema – Part Two

ברכות דף י"ג. ושלחן ערוך סימן ס' סעיף ב' [עפ"י פסקי מ"ב]

What if one did not say the ברכות of שמע?

As previously discussed [see 'The Brochos of Shema – Part 1'], one can most definitely make up the ברכות afterwards, for the order does not really matter. However, if one was not to do so, there is a מחלוקת in the ראשונים as to whether he is יוצא his obligation of קריאת שמע. The טור and שלחן ערוך disregard the opinion of רב האי גאון – that there is a distinction between an individual and a congregation – and side with the רבינו חננאל who says that even one reading with a מנין, will have fulfilled his חיוב, without the ברכות.

Still, one should obviously try to make up the ברכות, so as to fulfil the מצוה of the ברכות, and the שלחן ערוך, advises that if he is planning to follow them with the שמונה עשרה, he should read קריאת שמע with them once again, even if the first three hours of the day have already lapsed, in order to follow from תורה into תפלה. [See משנה ברורה and ביאור הלכה]

Kavanah in Mitzvots

ברכות דף י"ג. ושלחן ערוך סימן ס' סעיפים ד'-ה' וסימן ס"ב סעיף ב' [עפ"י פסקי מ"ב]

רש"י מסכת ראש השנה דף כח עמוד ב

קורא להגיה – אף קרייה אין כאן, אלא מגמגם.

רבינו יונה על הרי"ף מסכת ברכות דף ז עמוד א

ותרצינן בקורא להגיה כלומר דלמא מצות אין צריכות כוונה והקריאה שהיה קורא מתחלה לא היתה לכונת קריאה אלא להגיה בלבד ולפיכך קתני שאם כוון לבו לקריאה ממש יצא ואף על פי שלא כוון לבו לצאת ידי ק"ש ויש מפרשים דקורא להגיה ר"ל דרך חסרות ויתרות כגון שהיה קורא לטוטפות לטטפת ויש מפרשי עוד שהיה קורא כדינו אלא שהקריאה שהיה להגיה אינה חשובה כקריאה ואח"כ נתכוין לקריאה ממש וכל זה דוחק. ומשום הכי נראה למורי הרב נר"ו דקורא להגיה ר"ל שהיה מגיה ודרך המגיה הוא כשמביט בשני הספרים שלפניו כדי לתקן מהאחד לחבירו שפעמים מזכיר התיבות והפסוקים כמו שזה ג"כ דרך הסופר בשעה שכותב לבטא בשפתים ומש"ה אמר שאם היה קורא בזה הענין מתחלה ונתכוין אח"כ כשהגיע לפרשת ק"ש לקרות כל הפסוקים כדין יצא וכיוצא בזה אמרו גבי שופר (ר"ה ד' לב ב) דהשומע מן המתעסק לא יצא והוינן בה שמעת מינה דמצות צריכות כונה ומהדרין דלמא דקא מנבח נבוחי ור"ל שאפי' להשמיע קול לא נתכוון אלא שהיה מתעסק ולא חשב להשמיע קול באותה שעה אלא שיצא הקול מעצמו.

בית הבחירה למאירי מסכת ברכות דף יג עמוד א

ופרשו בגמ' שלא נאמר שיכוין לבו לצאת שהרי מצות אין צריכות כונה אלא שיכוין לבו לקריאה ולא שיהיה קורא כמתעסק ולא שיהיה קורא להגיה שהקורא להגיה אפי' הוא קורא על פי המקרא אין כונתו לקריאה שהוא קורא אלא עיקר קריאתו להגיה את האחר וכו'.

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת ברכות פרק ב משנה א

אם כיון לבו יצא. ר"ל אם ישם לבו ומחשבתו ורעיוניו לקריאה ההיא שאפשר לשמור הנקוד ולא יתכוין לקריאת הפרשה.

רמב"ם הלכות קריאת שמע פרק ב הלכה א

הקורא את שמע ולא כיון לבו בפסוק ראשון שהוא שמע ישראל לא יצא ידי חובתו והשאר אם לא כיון לבו יצא, אפי' היה קורא בתורה כדרכו או מגיה את הפרשיות האלו בעונת קריאה יצא והוא שכיון לבו בפסוק ראשון.

In the final analysis, is כוונה imperative in the performance of a מצוה?

There are two sorts of כוונה. The first is the concentration of what one is doing whilst performing the מצוה. All agree that, whilst it is more than preferable to concentrate on the words being said, nonetheless, its absence does not prevent the קיום of the מצוה [except with the first פסוק of שמע and the first ברכה of עשרה.] This is not the subject of our discussion here, however.

We are dealing with the second category of כוונה; that one is about to perform a מצוה, whether actively or passively [such as listening to the שופר], commanded by His Creator. Once again, all agree that one should try to have this כוונה. However, if one did not do so, there is a dispute in the ראשונים as to whether he must repeat the מצוה. Some say all agree that, a מצוה which involves nothing more than אמירה, must have כוונה. The שלחן ערוך sides with the הלכות גדולות and רא"ש, that without כוונה, one has not fulfilled any מצוה. [However, elsewhere, the שלחן ערוך rules that with מצות

which involve eating, if one did not have כוונה, he is still יוצא. The בי"ח disagrees, however.] Even if one is in doubt, he must repeat the מצוה, but, writes the משנה ברורה, without a ברכה.

The חיי אדם writes that if, from the given situation, it is clear the purpose of his action, then it is considered as if he has had specific intention to fulfil the מצוה; for example, one who takes the לולב on סוכות. Still, ideally, a person should not rely on this and should have actual כוונה.

Conversely, if one inadvertently performed the מצוה, whilst doing something else, or even if he intended to perform the action but he thought that there was no מצוה to be done, or even if he knew there was a מצוה but he positively thought to himself that he does not wish to be יוצא, then all agree that he most definitely has not been מקיים any מצוה.

Does one have to make a new ברכה upon repeating the מצוה?

There is debate in the אחרונים as to whether the בית יוסף simply took the stringent stance, based on the principle of ספק דאורייתא לחומרא, or whether the שלחן ערוך was adamant and sided with the הלכות גדולות and the רא"ש. An offshoot of this מחלוקת arises when one failed to have כוונה and must now repeat the מצוה; does he make a ברכה? The answer may depend on the above. However, the מגן אברהם, as interpreted by the ביאור הלכה, holds that even if the פסק of the בית יוסף is definite, still, one should not make a ברכה, out of חשש for the opposing view.

Is there any distinction between a מצוה דאורייתא and a מצוה דרבנן?

The מגן אברהם cites a רדב"י, who writes that the above conclusion is only with relevance to מצות דאורייתא. However, in the case of Rabbinical מצות, though obviously ideally one should try to have preceding כוונה, all would agree that it is not לעיכובא. [The rationale would seem to be that, as opposed to the ספק of the פרי מגדים, the need for כוונה is מדאורייתא. The רדב"י suggests that in the case of a מצוה דרבנן, the רבן did not require the כוונה.] Not all agree with this differentiation of the רדב"י. In fact, from the שלחן ערוך, the משנה ברורה points out, that the בית יוסף seems to rule stringently even in the case of מצות דרבנן.

When the family finish eating a meal, how should a parent go about bentsching with the children?

The problem here is that when he bentsches with the children, the father lacks the כוונה to fulfil his obligation. The ט"י takes it further, saying that actually it is considered as if he has negative כוונה, declaring that he does not wish to be מקיים his מצוה. The ביאור הלכה is a little dubious of this and therefore concludes that if one did not eat enough to result in a Torah-obligation to bentsch [i.e. he was not satiated], then he can rely on the above רדב"י, that in a דרבנן, the כוונה is not לעיכובא. Ideally, though, a person should do one of two things; either have specific כוונה to simultaneously fulfil his חיוב of bentsching, or have specific intent not to be יוצא.

A person gets called up to the תורה. What should he do about a טלית?

The ביאור הלכה notes the common practice, how a person, wishing to be quick and not keep the ציבור waiting, will grab a טלית belonging to the ציבור. Does he have כוונה to be יוצא the מצוה of ציצית? If not, perhaps he has been מבטל the מצות עשה. And if he does have כוונה, should he not be making a ברכה on the טלית? The ביאור הלכה justifies the מנהג, with the suggestion that perhaps there is no חיוב of ציצית, since one is only wearing the טלית for the כבוד הציבור. Still, though, he refers us to the suggestion of the שערי אפרים; namely, one should ideally borrow someone else's טלית, having כוונה to not acquire it, and in this way, one will definitely not have a חיוב of ציצית.

How does this play out in the case of קריאת שמע?

Since it is a מצוה דאורייתא, which involves אמירה, there is no doubt that one must have כוונה to be יוצא the מצוה דאורייתא. Although the כסף משנה writes in the words of the רמב"ם, the terminology copied here to the שלחן ערוך, that it would be sufficient to have כוונה for the first פסוק of קריאת שמע only, the majority of ראשונים indicate that one should have כוונה to fulfil the מצוה of all three פרשיות.

Using the principle of the חיי אדם, if one was reading קריאת שמע in מעריב, then the setting indicates his intent and if he forgot to have specific intent, it counts automatically. However, the ביאור הלכה points out that on Friday night, it would seem that the opposite would be true; since, normally he would be praying מעריב before night, his 'pre-set כוונה' is not to be יוצא with the קריאת שמע of מעריב. Hence, even if on this occasion, he was davening after night, he would have to repeat the שמע.

Does one have to understand what one is saying?

Aside for the above mentioned understanding of the כסף משנה, in the first פסוק of שמע, one must have כוונה of the words he is saying [type-1 כוונה mentioned at the beginning]. As for the rest of שמע, it is not לעיכובא; as long as one reads the words accurately, that is.

Strictly speaking, the הלכה is that קריאת שמע can be said in any language; adds the רמב"ם, with the condition, that one is מדקדק for absolute accuracy, like is necessary in לשון הקודש. [See the ביאור הלכה who is convinced that this refers only to the local language that is collectively spoken.] However, one must then understand what he is saying. Although the מגן אברהם maintains that this added condition is limited only to תפלה and קריאת שמע, ברכת המזון, the אחרונים prove that it applies to all ברכות.

Practically speaking, for a number of reasons, we stick to לשון הקודש. Firstly, the בי"ח writes that all said and done, לשון הקודש is still the number one. Secondly, we are unable to translate the שמע accurately into any other language. Thirdly, in this way, even if the person reading cannot understand what he is reading, it does not matter; other than for the first פסוק, that is.